

Før full fart mot en tysk kystfort: Romania går med de allierte, Paris erobret, likeså Marsaille, Toulouse og Toulon. Ny landgang ved Bordeaux.

18/8: Rambouille inntatt av amerikanerne som står 20 km. fra Versailles. Brit. og kan. styrker rykker mot Seinen i 60 km.s bredde. Vendôme erobret. De tyske tap anslås til om lag 400.000 mann i fanger, falne og sårede. I syd er de allierte 40 km. inne i landet. En tysk general med staben sin er tatt til fange. - Russerne har nådd den øst-prussiske grensen. Mannheim og Ploesti bombet.

19/8: Seinen er nådd vest for Paris. Tyskerne trekker seg tilbake i forvirring. 3000 tyske kjøretøyer ødelagt ved alliert luftatak. Fangetallet stiger raskt. I syd landsettes nye forsterkninger, og man er nådd 50 km. inn i landet. - Tito melder å ha inntatt et tysk hovedkvarter i Ø-Serbia. Russerne har erobret Sanmirz. - 1000 fly angrep Bremen. Berlin og mål i V-Tyskland og Belgia bombet, foruten Ploesti.

20/8: Amerikanerne er gått over Seinen 60 km V for Paris. Franske styrker står i utkanten av Toulon. - I Estland er 150 steder bedridd. Russerne står 15 km. fra Dorpat. - Den bulgarske statsminister har hatt en konferanse med den russiske charge d'affaires. - Amerikanske bombefly har angrepet mål i selve Japan. - I S-Frankrike er Castilanne erobret og 12000 fanger tatt hittil.

21/8: Franske innenlandsstyrker har inntatt Toulouse. - Montgomery meddeler at hans styrker har vunnet en fullstendig og avgjørende seir. - Amerikanernes bruhode på østsiden av Seinen er ved Mantes og Gassicourt. I Paris har innbyggerne reist seg til motstand mot tyskerne. Den 3. tyske general er tatt i S-Frankrike, hvor fangetallet er oppe i 14.000.

22/8: Amerikanske flygende divisjoner har besatt den spansk-franske grense. Amerikanerne går over Seinen på begge sider av Paris, og i retning av Marne. Fangetallet i Falaise-lommen oppgis til 50.000. Panserstyrker som gikk over Loire er nådd 200 km S for Nantes. Bayonne er tatt av franske innenlandsstyrker. - I Narvabukta har russerne senket 4 tyske jagere. Russerne står 10 km fra jernbanen Tallinn-Riga og har omgitt Dorpat.

23/8: Sens er inntatt av amerikanerne og Caubourg av britene. Også Limoges, Chataureux og Pau er befridd. Petain er arrestert av tyskerne og sendt til Belfort. Laval har flyktet. - Jassy er stormet av russerne. - Sverige har p.g.a. minefaren hjemkalt skipene sine i Østersjøen, d.v.s. at de faktisk har brutt handelsforbindelsen med Tyskland. - General König, øverstkommanderende for de franske innenlandsstyrker og militærguvernør i Paris, i samarbeid med Nasjonalkomiteen og regjeringen i London, ga lørdag morgen ordre til reisning i Paris, Politiet som streiket, satte seg fast i en festning midt i Seinen og slo alle tyske angrep til bake. Etter 4 dagers hard kamp var hovedstaden befridd. Pariserne jubilerte, og alt som kunne tute, tutet. - Pansertropper står 150 km fra den belgiske og 270 km fra de tyske grensen. - Falaiselommen er likvidert, og tyskernes tap ble 100.000 mann i falne og fanger. - I sør er Grenoble inntatt, og fangetallet steget til 17.000. Russerne har brutt igjennom i Jassy-området etter at byen ble tatt intakt. Tyskernes og rumenernes tap ble 20.000 mann. - I Italia er det fortsatt framgang ved Adriaterhavskysten, mens indiske tropper er gått over Arno. - Det meldes at general von Kluge er gått av som øverstkommanderende i vest.

24/8: Den tyske katastrofe i vest er fulgt av en katastrofe i øst, idet Romania har brutt med Tyskland. Det er dannet en ny regjering bestående av ledere for de gamle demokratiske partier, og man besluttet å gå sammen med de allierte mot den felles fiende Tyskland. Det er allerede kommet til sammenstøt mange steder mellom rumenske og tyske tropper. Før dette hadde russerne ny framgang mot Galatz-Ørningen og Bucuresti, og mot Krakau. Fra vestfronten meldes om gatekamper i Toulon. Marseille og Bordeaux, den 4. største by i Frankrike, er tatt av amerikanerne, som i syd har nådd den schweitsiske grense. I Italia har tyskerne trukket seg ut av Firenze-området. - 1300 am.bombefly har angrepet mål i Tyskland og Tsjekkoslovakia. Mosquitofly bombet i natt Köln. Am. bombefly angrep igår igjen oljefelt i Wien-området. - Romanias kapitulasjon har ført til en helt ny situasjon på Balkan, og Bulgaria har åpent bedt om de alliertes betingelser. I Ungarn er alle politiske partier oppløst. Moskvakringskastere har sendt et opprop til det tyske folk om å kaste Hitler og få slutt på krigen. - Norge: Skudenes forsyningsnemnd har sendt Næringsdepartementet i Oslo følgende telegram: Kirken forlanges kamouflert. Send anvisning på 250 kg gråmalning.

ooOoo

Freitag 15/9-44.

V Å R T L A N D.

4. årgang.

Felles front mot arbeidsinnsats for tyskerne!

Det gjøres stadig nye framstøt både fra NS- og tyskerhold for å innrullere hele folket i registre og kartoteker for derved lettvis å kunne utskrive dem som ønskes innsatt i krigsviktig arbeid. I disse dager er det kommet en ny og meget besnærende henvendelse om registrering til en del livsviktige bedrifter og etater fra Reichskommissar. Disse bedriftene som det er nødvendig å holde i gang, skal utfylle et skjema med navn og diverse data over alle ansatte av årsklasse 1924, for at Reichskommissar eventuelt kan sørge for at disse ikke blir utskrevet til arbeidsinnsats. Denne negative registrering tyder på at en utskrivning av årsklassen 1924 er på trappene. Det ser jo ved første øyeblikk fristende ut for dem som har fått henvendelsen å besvare den for derved å fri sine ansatte i denne årsklassen. Men for det første kan skjemaet bli brukt til å skaffe oversikt over hvor mange eldre menn eller kvinner som må skaffes for å erstatte disse unge, eller man bruker denne formen for om mulig å få brutt fronten mot registrering til arbeidsinnsats.

Men for det annet - og viktigste - er at det å hjelpe til med å skille ut bestemte grupper vil være en vesentlig lettelse for makthaverne i deres forsøk på registrering. Blir en del av en årsklasse utskilt på denne måten blir selvsagt situasjonen vanskeligere for de øvrige. Forholdene nå tilsier derfor at krigs- og livsviktige bedrifter ikke lenger søker å skaffe generell fritakelse for sine folk, men tvertimot tar opp arbeidet med å søke å få fritatt hver enkelt som blir utskrevet. Dette at ingen på forhånd er sikret fritakelse gjør fronten bredere og sterkere. Samtidig vil de mange ønsker og forestillinger som nødvendigvis vil komme inn fra de krigs- og livsviktige bedrifter skape et meget stort arbeide for registreringskontorene. Parolen er: Ingen spørsmål om registrering til nasjonal arbeidsinnsats besvares. Intet skjema utfylles.

Felles front mot registreringen!

Skipskatastrofen utenfor Marstrand i Sverige, da den tyske 8-10.000 tonn stor "Westfalen" gikk til bunns med 200 mennesker ombord, herav 46 norske fanger, gir oss et sørgelig bevis på tyskernes umenneskelige krigføring. Og i minuttene før skipet sank fikk både befal og mannskap vise sin udyktighet som sjefolk i kritiske øyeblikk. - Det var 80 fanger ombord, 50 nordmenn og 30 tyskere som hadde forbrutt seg på en eller annen måte. Vi var stuert sammen som sill i en tonne i bunnen av båten, forteller en av de reddede, en norsk stortingsmann til "Getoborg-Posten". Fangene ble kommandert opp, men her fikk de hjelpe seg sjøl så godt de kunne. Livbåter og flåter var forlenget overfylte, og i den voldsomme sjø hendte det ofte at småbåtene ble sugd ned i dypet. Mange lå i vannet i 5-8 timer før de ble reddet, mens andre druknet. nesten mellom hendene på redningsmannskapene. 3 svenske jagere, en losbåt og mange fiskerbåter deltok i redningsarbeidet, men enda gikk om lag 200 mennesker med, herav 46 nordmenn. Det er et uhyggelig budskap i krigens 11. time.

En norsk båt, "Kong Alf" på 1070 t., sank utenfor Varberg i Sverige, men besetningen ble reddet. Politiet tok seg av de 15 nordmenn, mens 5 tyske vakter ble internert av de svenske militære myndigheter.

Lars Evensen, L.O.s sekretær, er blitt sjef for det norske flyktningskontoret i Sverige, etter oberstløytnant Helset.

NS-mannen, avdelings sjef i likvidasjonskontoret, Sigvard Caspar Knutsen, ble skutt i Oslo forrige uke.

Ingen boikott av Jeppe. Meldingen om boikott av "Jeppe" på Det nye teater tilbakkalles, idet Karl Bergmann - som hadde sluttet kontrakt med Nathionaltheatret - er blitt "syk" og her oppgitt sine gjestespill. Bergmann står ikke bedre ved å krype fra NS-kontrakten og dekke seg bak sykdom. Men kulturfrontens krav om rene linjer er hevdet. Derfor, og av hensyn til Det nye teater og dets personale, er boikotten av "Jeppe på Bierget" hevet.

ooOoo

Siste: Det er bragt på det rene at følgende norske fanger er omkommet ved "Westfalen"s forlis: Hr. advokat David Vogt, 42 år, Mandal, ordfører 1940, S. Øydegår, 60 år, Kristiansand S, ordfører 1940, Brødrene Jens (25) og Håkon Sahl (35), Kristiansand S., malermester Th. Hultmann, 25 år, Kristiansand, jernbaneing. Per Cold Kristensen, Krs. s., tapetserer Lie, 45 år, Kristians., advokat Per Seberg, Drammen, idrettslæge i AIF Ingvar Hansen, Oslo, advokat Tore Ottersland, Arendal, Johan Marthinsen, Oslo, Cand. mag. Egil Sande Andersen, teglverksmester Ansgar Sörlie, 49 år, Lille Tøyen, William Bergan, 32 år, Bjukan, Engebretsen eller Christensen, Oslo, 23 år, matematiker Lunde, 32 år, Oslo, tobakkshandler i 40 års alderen fra Bergen, sekretær Eirik Garathan i Kirkedep., Oslo, Bonde, Oslo, Petter Moen (Storebrand) Oslo, Erling Moi, 26 år, Kvinesdal, eksp. Gunnar Gulbrandsen, Aftenposten, Thaulow, Trondheim, 42 år, brødrene Reidar (30) Ragnar 35, Kåre (20) Rustad fra Kongsvinger, Østlie fra Oslo, buss-sjåfør Henry Wahlen, Oslo, foreningsformann, - sangpedagog Finer Siebke, 51 år, Oslo, Jørgensen fra Sarpsborg, bankassistent Nilsen, 30 år, Oslo, gårdbruker Molteberg fra Skjeberg, skipsreder Brøvig, Farsund. - De nordmenn som er reddet, er en journalist som har sittet i 9 måneder på Grini, en jernbanemann og en stortingsmann. Den fjerde som ble reddet, lektor Sande Andersen, er senere avgått ved døden som følge av kvestelset.

Nyhete: 1. am. arme er rykket inn på tysk jord fra Luxembourg. Målet er Siegfriedlinjens kjerne ved Trier. Det britiske bruhudet ved Albertkanalen er utvidet, 12.000 fanger er tatt, og framgangen fortsetter på nederlandsk område. Tyskerne i Le Havre har gitt seg over. 2000 bombere og 1000 jagerfly angrep oljemål i Tyskland, og skjøt ned 175 tyske maskiner. Dette er det største luftslag hittil over Tyskland. - Russerne har omgått Lomza og rykker fram til det avgjørende slag mot Ost-Preussen. - Darmstadt ble bombet: 246.000 brand- og 200 to-tonns sprengbomber. - Kretas kommandant har evakuert uten å vente på ordre. - 2 tyske generaler ble tatt tilfange i Bulgaria i går. - 4 tyske minesveipere ble satt i brønn utenfor Kristiansand i går av britiske fly. - De allierte har innkalt 55 land til en konf. om den sivile luftfart etter krigen. (12-9)

13/9: Allierte tropper har gått over den tyske grense på et nytt sted, og står nå langs grensa på en strekning av 100 km. Det nye stedet er S for Aachen.

Malmedy og Spa er inntatt, Brügge likeså. - Flere tyskere venter på å bli hengt i forbindelse med attentatet, deriblant dr. Schacht og hans svigersønn.

Den første tyske byen erobret. 14/9: 1. amerikanske arme har erobret den første tyske byen, Rötgen, 8 km. innenfor grensa, og hermed er innledningen gjort til det store, avgjørende slag på vei mot freden. General Eisenhower har sendt et budskap til alle utenlandske arbeidere i Tyskland om å søke dekning. Det allierte artilleri og flyvåpen hamrer nå løs på Siegfriedlinjen. I nord er britiske tropper gått over den hollandske grense nær Maastricht. De 3 amerikanske arme har i vest tatt 320.000 fanger. La Rochelle er befrikket av de franske innenlandsstyrker. Allierte flystyrker foretok i går omfattende flytokter mot oljemål i Tyskland helt fram til Polen. Berlin ble bombet i natt av Mosquito-fly for 4. natt på rad. I syd lokal framgang for Rimini. - På østfronten har russerne erobret Lomza, 30 km fra den øst-preussiske grense. Ved Varsjava har russerne innledet angrepet mot Praga, den østligste forstad til Varsjava. I syd er Krosno mellom Tsjekkoslovakia og Polen erobret. Mot Ungarn angriper russerne fra 2 kanter. Titos hovedkvarter melder at friskarene har fått föling med den røde hær i Jugoslavia syd for Turnu Severin. - Våpenstillstandsbetingelsene mellom Romania og de allierte som ble undertegnet i Moskva tirsdag går bl.a. ut på at Romania skal stille 12 divisjoner i kampen mot fienden, under russisk overkommando. Grensa mot Sovjetsamveldet av 1940 skal gjenopprettes. Romania skal ved varekjöp betale en erstatning på 300 millioner am. dollars til Sovjet. Den rumenske siviladministrasjon må gjenopprettes. Betingelsene betegnes som meget humane, og tyder ikke på russisk hevngjerrighet. - Fra Stockholm meldes at tyskerne umulig kan klare å evakuere Finland innen fristen, 15. september. De trekker tilbake i nord under kamp, idet de søker å komme til bedre forsvarsstillinger i Nord-Norge. "verige gjør seg klar til å ta imot 100.000 finske flyktninger"

Blant de arbeidsledere som ikke forstår tidens krav er overing. Damhaug og for mann Hansen ved Stålstøperiet på Strømmen. Begge er villige redskaper i slave drivernes hender. De bör snarest forandre sin forredderske opptreden.

Vårt land.

Norgos-nytt.

- Nazibispon Lars Frøyland har flyttet inn i Gudbrand Lundes tidligere leilighet som var blitt rekvirert for "biskopen". Han går nå rundt og forteller at han ikke visste at leiligheten var rekvirert for ham. Han hevder også at han ingenting har hatt med pastor Egil Brøkkens arrestasjon å gjøre, skjønt det er notorisk at han har truet andre med at hvis de ikke viste ettergivemet ville det gå dem som det gikk pastor Brøkke. Et siste sprell i Frøylands rokunst er hans uttalelser om at man kan takke ham for et pepirkvotch til de kristelige blad ikke er sterkere redusert enn den er.

- En del av Sørlandets skolestyrere har fått brev fra sine respektive kommuners arbeidsformidling med pålegg om å gi oppgave til formidlingen over de elever som siste år gikk ut av skolene, deres nåværende eventuelle beskjeftigelser osv. Det er klart at dette er et ledd i arbeidsmobiliseringen, som ingen skolestyrer må medvirke til.

- Tallet på forviste prester i Lillehammer er nå 38. I siste uke er prestene Hartvig C. Gjosedahl, Holla i Telemark, J.R.I. Kvistad i Stavanger og Thorleif Andersen i Lunner, kommet til byen. Hittil har prestene undlatt å melde seg om søndagene, til tross for daglig meldplikt. Dette er nå innskjerpet, slik at de forviste prester nå også må melde seg på søn- og helligdager. De forviste biskoper Skagstad, Maroni og hille, må melde seg personlig hos politiet. Før ble det godtatt at de slo på tråden.

- Aksjonen mot Det norske misjonselskap går videre. Samtlige hovedstyremedlemmer har fått innkalling til arbeidsinnsats. Etter pålegget skal de delta i arbeidet for å sikre Stavangers brenselforsyning, og det er meningen at de skal sendes på vedhogst.

- Ludvig Hope slapp ut fra Grini 30/8. Som kjent ble Hope arrestert sammen med professor Hallesby ifjor sommer.

Grunnen til den fortvilte potetsituasjon er at tyskerne stjeler alt som kommer til byen. Som eksempel kan nevnes at av 41 billas som var på vei til Oslo forleden tok tyskerne 36, en annen dag tok de hele 17 lass på Mosseveien, eller alt som kom den dagen!

Tyskerne er meget nervøse for det de har igjen av bensin her i landet. - En morgen stanset en avisbil utenfor en bensinstasjon på Skøyen og lempet av en avispakke til en forretning som ligger ved stasjonen. Den tyske vaktposten trodde øyensynlig at her var en sabotør på ferde, og løst skudd mot sjåfføren som ble såret. - På Bygdøy brente det for en ukens tid siden opp 2400 liter bensin som var lagret på Bygdøy gamle skole.

Som kjent skulle jernbanefolkene få ganske store tobakkskvoter og brenneviskvoter som påskjønnelse for det utmerkede arbeidet de har utført på utsatt og krevende post ifølge tyskerne. Jernbanefolkene har batakket seg for påskjønnelsen.

Nazi-avisene har i det siste inneholdt opptil 6-8 frontkjemperdødsfall pr. dag. Samtlige er falt 25 eller 26 juni. De tilhørte en styrke på flere hundre mann som ble overrasket av russerne og på få undtagelser nær meiet ned. De tilhørte skijegerbataljonen i Finland.

I en artikkel i et tysk blad stod det forleden om det tyske styres mange velsignelser for Norge. Takket være tyskerne var Norge blitt et eksportland for radioapparater, mens det tidligere innførte radioer i stort antall.

I Drammen er en 70 årig dame arrestert for å ha samlet inn penger til prestene.

I Skien er 3 personer arrestert for å ha gitt kjeks til russiske fanger.

I Halden skjedde en noe usedvanlig flukt for ikke lenge siden. En mann som tyskerne hadde arrestert, ble lagt inn på sjukehus. Tyskerne forlangte sjukehusets garanti for at han ikke skulle flykte, men sjukehuset fant ikke å kunne garantere dette. Tyskerne tok da klærne fra mannen, som rømte - uten klær.

Lie som ofte blir sent hjem til Asker etter å ha drukket sammen med Einar Schibbye og andre som søker trøst i flasker, var i slutten av august utsatt for et attentat. Bilen ble beskyttet likt ved Hvalstad, men Judas ble ikke rammet.

Tyskerne har i disse dager rekvirert 165,000 hektoliter knott til transportformål i forbindelse med evakueringen av Finnland. Knotten skal leveres hurtigst mulig, og dette vanskeliggjør selvfølgelig den sivile transportsituasjon ytterligere.

Angiveren og hirdmannen Sven Eik Rolf er gått til filmen. Leif Sinding har utsatt ham til den mannlige hovedrollen i "Josefa" som innspilles på Jarl. Den kvinnelige hovedrolle er besatt av Urda Johansen, datter av nazisten kapellmester Willy Johansen.

Generalkonsul Dietrich Hildisch var som kjent for en tid siden under rettsforfølgning for et skattesnyteri på hundretusener. Quisling har i samråd med tyskerne bestemt at han skal slippe med å betale en større sum til Frontkjemperkontoret.

o o o

Som kjent er kommunale stillinger (og avansement) boykottet, undtatt for sjukehuspersonale og brandvesen. Det innskjerpes imidlertid at ingen må bruke innenriksdepartementets skjema, der det spørres om politisk farge.

o = o

Fra siste nr. av "Kronikken" har vi sekset følgende:

"Når det siste skudd er løst"

Vil man glede seg over den gjenvunne frihet, over den ettertraktede fred, men man vil være trett, trett etter en krig som snart fyller 5 år og som har vart så lenge som en hel generasjon. Slik slutter den svenske journalisten Victor Vinde en artikkel han kaller "Den lange krigen". Vinde er her etter vår mening inne på noe vesentlig. Når den annen verdenskrig endelig er forbi, vil frontsoldatene, flygerne, sjøfolkene, etc. være utkjempet og ha nervene på høykant. De vil kanskje ha vanskelig for å innrette seg på fred. Det er så lenge siden sist. Mange av den første verdenskrigs veteraner mistet sitt holdpunkt i tilværelsen. Krigen drepte livsnerven og pågangsmotet i dem. Vi husker typene fra mellomkrigstidens litteratur, kanskje særlig fra bøkene til Remarque og Hemingway. Forholdene vil sannsynligvis ligge gunstigere an denne gangen fordi soldatene dro ut i kampen uten illusjoner om krigen - fordi de hittil i allfall har undgått langvarige skyttergravskamper og fordi de forskjellige landene vil sette alt inn på - og forhåpentligvis lykkes i - å skaffe de demobiliserte soldater tilfredsstillende arbeid innen rimelig tid. Men man må rekne med lignende tendenser som etter forrige krig.

Denne krigen har imidlertid lagt sin tunge hånd ikke bare på frontsoldatene, men også på befolkningene i de krigførende og okkuperte landene, som er trette og utkjempet og som har brukt storparten av sine krefter på den alt overskyggende oppgave: å vinne krigen. Vi husker situasjonen etter tidligere kriger. Inteligensen og klarsynet har krigene ikke kunnet knekke. Mange skjønte hva som måtte gjøres for å skape bedre og fredeligere tilstander. Men det skortet ofte på krefter til å realisere de ventende oppgaver. Folkene orket ikke alltid å leve opp til sine idealer, men sank tilbake i de gamle, ikke sjelden utidsmessige, førkrigsformer.

Vi må ikke nøye oss med å konstatere at vi er trette, men målbevisst arbeide oss gjennom trettheten og fram til pågangsmotet igjen. En mangel på kraft og overskudd vil være av de største hindringer for et friksjonsrikt samarbeid etter krigen - mellom menneskene og mellom nasjonene. Tretthet skaper lett irritasjon, utålmodighet og intoleranse. Det tilsvarende samarbeide - som er en absolutt nødvendighet i etterkrigstiden - blir også vanskeliggjort ved at nasjonene har forskjellige vilkår under selve krigen. Noen har vært nøytrale, andre krigførende, noen har ytet større tilskudd til seiren enn andre. Slikt eventuelt konfliktsstoff må på alle mulige måter ryddes av veien. Det er klart at det også i framtiden vil være uenighet i verden. Og bra er det. Men historien er en oppfordring til oss alle om å holde hodet klart og la fornuften styre og ikke la følelsens løpe av med oss. Vi trenger folk med varme, kjærlige hjerter, men med kalde, klare hjerner. Våre handlinger må først og fremst være diktet av enighet og høyeste godhet. Det er vår oppgave.

Finner i kamp med tyskerne.

15/9: Amerikanerne kjemper på 3 kanter rundt Aachen, et sted bare 8 km fra byen. På flere steder er amerikanerne trengt inn i Siegfriedlinjen. En korrespondent melder at Nancy er befrikket. I Belgia er området mellom Albertkanalen og Meuse helt rensket. Maastricht er erobret. Det er opprettet alliert militærstyre i de distrikter de har erobret i Tyskland, alle nazilover og naziorganisasjoner er opphevd. Militærstyret har dog sagt fra at de ikke kommer som befriere, men som erobrere. - I øst: Etter at hele den østlige forstad til Warszawa nå er på russiske hender, har russerne kastet ned forsyninger til de polske tropper inne i byen, med oppfordring til å fortsette kampen. I Transsylvania har russerne rykket videre fram, og inntatt Torad, 25 km fra Kluj. I Serbia har Titos styrker inntatt byen Piro, og utenfor Dalmatia en øye hvorved de behersker innseilingen til Split. I Italia har 8. arme satt over elva Marano og står 5 km fra Rimini. 1200 fanger er tatt i dette øvelset.

I Finskobukta er det kommet til kamper mellom finner og tyskere på øy Kotka som tyskerne forlangte å få adgang til. Den finske kommandant svarer på angriperne tyskers landgangsflåte, hvorved 9 tyske skip ble satte i brann eller skadet på annen måte. Tyskernes landstigning ble helt mislykt. - Etter det voldsomme fly- og flåteangrep mot Filipinene i de siste dager har amerikanerne nå foretatt landstigning på 2 øyer i Stillehavet nemlig på en øygruppe i Molukkene og på en øy i Paludaygruppen.

Eden er kommet til Quebec, foranlediget av visse opplysninger de allierte var kommet i besittelse av og som man ikke kunne betro til telegram og telefon. Avslutningen av krigen i Europa går nå så raskt at økonomiske og politiske spørsmål er trengt helt i forgrunnen.

Tyskerne beskylder de allierte for å ha bombet konsentrasjonsleiren Flossenwald hvor en masse antinazistiske fanger ble drept, bl.a. Ernst Hollmann og en framstående sosialdemokratisk riksdagsmann. Det engelske luftforsvar ministerium benekter bestemt at noen allierte fly har kastet bomber i eller nær leiren.

Stor-offensiver både i øst og vest.

Generalstreik i danske byer.

16/9: De allierte har åpnet en allmøtlig offensiv på hele den 400 km lange front fra Holland til Schweitz. Amerikanske tropper er brutt igjennom Siegfriedlinjens hovedforsvarsværker 10 km øst for Aachen, på veien til Köln. Aachen, som er belejrt, foregår det gatekamper. Fra Nancy er amerikanerne rykket fram 25 km etter å ha tatt 3.000 fanger. Kanadiere er gått over Leopoldkanalen.

Kiel, Lübeck og Berlin har vært utsatt for kraftige bombeangrep. Det meldes fortsatt om trefninger mellom finner og tyskere i Nord-Finnland, hvor tyskerne sier de vil forsvare seg mot alle angrep. Den finske garnison på Ålandøyene har fått forsvarsbefalinger, og svenskene har minlagt farvannet mellom Sverige og Ålandøyene.

Russiske og polske tropper stiller nå opp til et generalangrep på Warszawa etter at det er oppnådd forbindelse mellom troppene i Prag og hovedstaden. Også i Latvia har russerne gått til angrep. - Italia: 8. arme har nå flyplassen utenfor Rimini og står nå tett ved byen.

Greske tropper har befrikket flere byer på Peloponnes. I Danmark er det iværksatt generalstreik fra i dag kl. 12 i de fleste større byer, og streiken brer seg. Streiken er en protest mot deportasjonen fra danske konsentrasjonsleirer.

Full enighet i Quebec.

17/9: Luftbårne tropper ble i dag sloppet ned over Holland i Tilburg og Sindhoven, etter at mellom 750 og 1000 bombefly hadde utført sin del av oppgaven. - I Finland trekker tyskerne seg tilbake og branner byer etter seg. På østfronten samler russerne tropper og materiell i en mengde som historien ikke har sett maken til. - I England er bliendingen opphevd. - Konferansen i Quebec er slutt. Det ble oppnådd full enighet i alle spørsmål.

Folkestreiken i Danmark, som var total, ble avblåst i dag kl. 12, etter å ha vart i 48 timer. Det kom ikke til noen episoder eller sammenstøt.

Invasjonen i Nederland fra luften går bra, meldte det allierte hovedkvarter kl. 12 i midtids, ett døgn etter at operasjonene begynte. Tyskerne ble fullstendig overrumplet med det samme, men satte seg så fortvilet til motverge. Flere mindre byer er allerede erobret, og de første tyske fanger bragt inn. De allierte står 11 km. inne i Nederland, og 10 km fra Eindhoven. Det allierte flyvåpen gjorde i går omfattende flyutfall, ialt 3.000, og kastet over 4.000 tonn bomber over de tyske stillingene.

Også den britiske 2. arme er gått over grensa til Holland.

De allierte fly møtte liten tysk motstand i lufta. 9 tyske fly ble skutt ned. Tapprosenten for de alliertes flyvåpen er meget liten, så liten at man ikke lenger kan regne med die Luftwaffe som et effektivt kampmiddel.

40 km fra Köln. 1. amerikanske arme går fram mot Aachen sydvest for byen, og øst for byen har de allierte slått en åpning i Siegfriedlinja. Her står de allierte 40 km fra Köln og Rhinen. Dessuten har amerikanerne gått over den tyske grensa på 5 steder nord for Trier. Amerikanernes 3. arme som har slått seg gjennom Luxembourg har også nådd den tyske grensa. Mellom Metz og Nancy, der tyskerne har satt i gang voldsomme motangrep, er tyskerne slått tilbake med svære tap. Sørøst for Nancy er Luneville erobret. 7. amerikanske arme fortsetter sine bevegelser mot Belfort-åpningen. Ved Kanal-kysten har kanadierne nådd Boulogne.

De allierte besetelsesmyndigheter har rettet et radiobudskap til befolkningen i Vest-Tyskland, der det heter at de allierte militære myndigheter har den utøvende, lovgivende og dømmende makt. Så snart et sted blir erobret blir nazipartimedlemmer og SS-folk fjernet fra sine stillinger.

Uroen i Tyskland. "Daily Mail"s korrespondent i Stockholm har intervjuet noen finske offiserer som nettop er kommet tilbake fra et opphold i Berlin om stillingen i Tyskland. De hevder at begivenheten 20 juli har en meget dyb rot i folket, og særlig innen hæren. Til tross for at Himmler har foretatt en rekke arrestasjoner av "upålitelige" elementer, føler naziregimet at de står på vaklende føtter. En rekke generaler både i øst og vest er fjernet, enten henrettet eller tvunget til å begå selvmord. Av kjente folk er således von Mannstein forsvunnet, og von Kluge tror man er tvunget til å begå selvmord. Flere kjente sosialdemokrater i Tyskland er arrestert og likvidert. De finske offiserer tror ikke den militære situasjon i Tyskland vil holde i over 8 uker til.

Også mødre med barn må nå melde seg til arbeidsinnsats for den tyske krigføring.

I Frankrike har man foretatt mange arrestasjoner av folk som har samarbeidet med fienden. Hjemmefronten krever at enda fler blir tatt, og at Pe-tain skal anklages for landsforræderi. Man krever en kraftig opprensning over hele linja, også blant det høyere presteskap.

I Italia fortsetter 8. arme framrykningen mot Rimini. De har utvidet bru-dødet over elva Marano til 12 km.s bredde. Tyskerne har fått forsterkninger av fallskjermtropper og SS.

Titos hovedkvarter melder at deres tropper har tatt Valjevo 70 km syd-vest for Beograd. En annen kampgruppe står 40 km fra Valjevo etter et slag som varte i flere dager og hvor de tilføyde tyskerne et tap på over 1000 falne.

Budapest er bombet, likeså tyske styrker ser forsøker å evakuere øyene i Egeerhavet. En biltransport på Kreta ble angrepet av fly, og 5 skip utenfor Melos ble senket mens et sjette ble skadd.

I Latvia har russerne slått tilbake et tysk motangrep, og selv gått til en voldsom offensiv og slått et stort hull i det tyske forsvar.

Mot Varsjawa har russerne rettet et frontalangrep fra Praga. Russerne sender daglig forsyninger av mat og ammunisjon til de polske innenlandsstyrker som fortsetter kampen i byen.

Tyske soldater i Sør-Finnland blir internert av finnene, Churchill er reist fra Quebec. Eden kom i ettermiddag til London fra Quebec.

Fordverkstød i Normandie monterer biler på løpende bånd.

Fra Normandie skriver en korrespondent bl.a.: Når man i dag flyr over den nord-franske kyst som slaget har rast over, er det i første rekke krigens spor og detaljene i det gigantiske og kompliserte apparat underlag-offensiven, som stikker en i øynene. Store konvoyer plyoyer stadig Kanalen mot de gamle bruhodene, hvor lossingen foregår over den sønder-skutte Atlanterhavsvolls festningsverker. Veiene ser fra luften ut som de var snorrette og fine, men på nærmere hold ser man snart at krigen lå på lur ved hver 25. meter. Store hull i asfalten er fylt igjen, og vitner om de tyske minofelt. Hva som er skjedd med dem som uforskyllt er kommet bort i dem, er krigens egen historie. For armeene gjaldt det å gjøre veiene trafikkable igjen snarest mulig, for de endelose tog av militære trafikkmidler på vei til Paris og fronten, fra små "jeeps" til kjempestore lastebiler som har opptil 16 hjul for å kunne bære tunge kanoner.

Man ser sjelden eller aldri bensinvo-gner. I stedet har man lagt ned rørledninger langs kjørebanen med pumpestasjoner etter et visst antall kilometer for å holde trykket oppe. Stadig ser man vrakene av tyske biler og stridsvogner, slengt til side i dikene, ofte i lange rader, og vitner om de alliertes luftoffensiv. - En nesten uskadd bondegård der feite griser promenerer i innhegningen sin, grenser til en kjempefor-legning hvor amerikanske lastebiler og andre kjøretøyer monteres på løpende bånd. Det er Vest-Europas største vilverkstød, rigget opp under telt, hvor hundretalls biler daglig blir montert. Bilene kommer spesial-pakket i svære kasser, og etter bare noen timers ferd over bandet, sultes de ut fra verkstødet ferdig til fronttjeneste.

Larmen og hammerslagene fra anlegget, som nærmest minner om Ford-verkene i Detroit, står i en krass motsetning til stillheten over en nærliggende amerikansk kirkegård, som er siste hvilestedet for falne fra forrige krig, hvor den 29. infanteridivisjon steg i land på Normandie-kysten bare noen kilometer herfra. Her står lange rader hvite kors, ofte pyntet med ville blomster. Her er ingen rangsforskjell, general Ma Nair ligger side om side med menige soldater. Stillheten på feltet er så det nærmeste ubrutt, bare i et hjørne arbeider noen tyske krigsfanger under oppsikt av amerikanske negersoldater.

Den mest påfallende kontrasten slår en på grensen mellom det første bru-hodet og de soner som kampene etter gjennombruddet har gått raskt forbi. På Cherbourg-halvøya og i Normandie er få - om det er noen - trær undgått ødeleggelse. Av mange engang blomstrende steder, hvis navn for noen uker siden var på allos lepper, er bare navnet og minnet igjen. Men om en by er forholdsvis uskadd, kan man holde ti mot en på at kirketårnet er sønderskutt. Derfra dominerte nemlig tysk artilleri veiene, og derfra måtte de sluttelig drives bort. Landsbygdene virker mere "hole" ved første blick, men ofte støter man på trakter hvor kampene har rast fram og til bake i flere dager.

Intet av det man hittil har sett går dog opp mot ødeleggelsene i St. Lo hvor general Bradley hadde sitt gjennombrudd. 4 ganger tok amerikanerne byen, 3 ganger ble de drovet til bake, og innen de avanserte fjerde gangen måtte byen bombes av tusenvis flygende festninger. Skulle man stille seg skeptisk til den moderne bombekrigs effektivitet, blir man snart klar over sin villfarelse når man får se St. Lo, som på noen timer ble forvandlet til en eneste stor ruinhaug. I dag er byen en spøkelseshaug hvor tusen innbyggere, som tross advarslene ikke forlot byen i rett tid, ligger begravd under ruinene. Ytterligere tusen lever i de husene som enda står igjen i utkantene. Og en del vandrer rundt og leter etter brukbare gjenstander, men ellers er byen dedere enn en kirkegård. Katedralen som man tydelig forsøkte å spare, er den bygningen som er gjenkjennelig, men også den har mange gapende hull hvorfra alterets kristuskors avtogner seg mot himlen.

Noen kilometer lenger sør er man igjen i et fredelig Frankrike, - man blir overrasket over Villedieu, som er helt "normal". Det er en typisk fransk landsby hvis gater torgdagen til ære er overfylt av kjerrer og en masse smågriser, fete og spill levende, som om hverken krig eller slaktebank eksisterer. Sorgløse mennesker, lekende barn og kjøpslående bønder preger bybilledet. Her som i Rennes og andre steder utenfor bru-hodet gikk krigen forbi på noen minutter, i høyden noen timer, og i vers-

te fall ble det bare et fåtall ramponerte hus. Når man utenfor Rennes ser franske barn leke på en ramponert tysk stridsvogn understreker dette nærmest at krigen på grunn av sin hurtighet, har etterlatt få spor, og her har man etter et likesom tilfeldig - om enn ubehagelig - avbrudd, igjen opptatt sitt normale virke i de allierte pansertroppers kjølvan.

I Danmark har Gestapo i den siste tid foretatt razziaer og massearrestasjoner for å komme den underjordiske bevegelsen til livs. Det sies at så godt som samtlige mere kjente personer ikke lenger våger å være hjemme om nettene. Særlig har Gestapo vært på jakt etter offiserer og ledere av militærliknende organisasjoner, som dog på forhånd var blitt advart og oppfordret til å skifte bopel så ofte som mulig. Sist torsdag natt foretok Gestapo sin største razzia blant dansker siden aksjonen mot jødene. Mange er også tatt som gissler.

- Hvilken kunst blir foretrukket i Tyskland?, spør "Fritt Folk".
- I avisene er det i hvert fall Goebbels halsbrekkende jonglering som slår rekordene.

Goebbels kan fortelle at generalfeltmarskalk Keitel har fått kvoten sin for august måned, og han vil få den også for september og oktober.
- Noe lenger perspektiv er vel heller ikke nødvendig.

I august het det at tyskerne holdt Paris, i dag at de holder Aachen. Neste måned forteller de vel at de framleis holder Berlin.

quisling bebuder at landet kaller i form av et bedriftsvern for en lønn av kr. 4920,00 pr. år + fri innkvartering + forpleining + reguleringstillegg + familjetillegg.

- Selv blant Hirden har man betakket seg for gasjen.

Om Nationaltheatrets siste premiere skriver Finn Halvorsen i "Aftenposten": "Og det skal i sannhetens navn være sagt at en slik "Sigurd Jorsalfar" som den teatret byr oss i dag vilde vært utenkelig for bare noen få år siden."

- Ja - og en slik Finn Halvorsen som den "Aftenposten" byr oss i dag vilde vært like utenkelig.

Advarsel:

Det advares mot å stille seg i kinokøer. Det meldes nemlig at statspolitiet vil begynne å undersøke legitimasjonskortene i disse køer for på denne måten å få tak i de unge guttene i mobiliseringsalderen. Personer utenfor denne alder kan selvsagt heller ikke føle seg sikre. Det er Astrup som står bak aksjonen.

"Jeppe" på Det nye teater er ikke blokkert.

Fra roklubben. Blant de mange NS-folk som har gropet årene fatt er også byrettsdommer Solveig Stang. Hun har overfor departementet gitt uttrykk for at hun helst vil bli fritatt for sin dommergjerning så snart som mulig.

I en artikkel om Norges økonomi etter krigen, skriver "Kronikken" i sitt siste nr. bl.a.:

Konklusjonen blir at vi skulle ha gode muligheter for å løse de problemer som okkupasjonen har ført med seg uten katastrofale følger for den norske krona. Men det vil bli nødvendig å gå strengt til verks. Vi vil bli bundet til fortsatte restriksjoner. Vil vi forkorte overgangstiden må vi bruke radikale midler med en gang. Det blir nødvendig å ta en operasjon. En slik operasjon kunne f.eks. skje ved tvangslån og et system med en større engangsskatt på formue.

V i s f o r s i k t i g h e t !
V æ r p å v a k t m o t p r o v o k a t o r e r !

Freitag 13/10-44.

V A R T L A N D

Tysk arbeid.

Ennå hender det at norske entreprenører og arbeidere frivillig går inn i tysk krigsproduksjon.

Når nytt arbeid settes i gang kan tyskerne fremdeles regne med at nordmenn stiller seg til tjeneste, selv når det gjelder utpregede militære anlegg, veianlegg, flyplasser, barakker, transport osv. Ennå tjenes store penger på slike jobber, og tyskerne forstår at en viss kategori av nordmenn er villig til å gjøre hva som helst for penger.

Mange nordmenn som på et tidlig tidspunkt lot seg lokke inn i tysk krigsproduksjon ønsker nå mer enn gjerne å slutte, men har tyskerne først fått tak i en, er det verre å slippe under.

De burde ha sett seg fore.

Nå skjønner de at selv penger kan kjøpes for dyrt.

Men at folk fremdeles lar seg engasjere av tyskerne er uforståelig. Her er det ingen underskyldning som holder. Svikerne må gjøre seg fortrolig med det svære ansvar de pådrar seg.

Våre soldater setter livet inn på krigens fronter. De aktive hjemmefrontarbeidere på hjemmefronten tar en like stor risiko. Utet og hjemme samvirker gode nordmenn om å gjenreise Norge til frihet og selvstendighet igjen.

Sett i forhold til denne innsats fortjener krigsjobbernes opptreden seg som et direkte forræderi, enten det er arbeidsgivere eller arbeidere.

Dersom de norske tysker-tjenere er så forblinde at de ikke forstår dette, så må de iallfall være klar over at det kommer en oppgjørrets dag.

I de land som inntil nå er befridd, rammes svikerne av en velfortjent straff. De som har hjulpet tyskerne blir trukket til ansvar og får sin dom.

Slik vil det også gå i Norge.

Ta ikke tysk arbeid!

Nazifiseringen av Oslopolitietts politiskorpset fortsetter. Politipresident Askvig har nettop ansatt fire frontkjempere som nye politifullmektiger. Av stor-Calos 15-20 politifullmektiger er det nå bare 2 som er juridiske kandidater. Fyrtte Fløgnfeldt er forfremmet til politimajor. Som ny adjutant har Askvig ansatt en forhenværende politikonstabel ved navn Reidar Helstad, en kjent angiver og voldsmann.

10.000 av de rasjoneringskort som hjemmefrontens folk beslagla er sendt tilbake til Whist. De var blitt overflødige etter at det var sørget for kort til dem som myndighetene hadde nektet maten.

Mappe 115
Ekspl. A
Dato 13.10.44.
Avd. 3 4. årgang.
L.nr. 5734

Arrestasjonsforeren i bladet "Vestlandet" i Sandefjord, Vaillan og ing. Carl J. Christensen er arrestert av Gestapo. Christensen har tidligere vært medlem av NS, og arrestasjonen av ham har derfor vært en del oppskutt.

Etter eksplosjonen ved Kongshavn, kan nonfabrikk arresterte tyskerne fabrikkens NS-direktor, Mørk. Dessuten ble en verkemester og en tegner, pluss Hirdens bedriftsvern, som ikke hadde passert godt nok på, arrestert.

Den unge danskerinne Rita Toril, hal-familjen Maartmann-Mos og redaktør Rolf Werner Erichsen, Morgenbladet, er arrestert.

Distriktslege Hognestad på Hitra er arrestert. Befolkningen der er nå helt uten legehjelp.

På Honningsvåg ble 5 mann skutt under unntagelsestilstanden, nemlig redaktør Kåre Filseth, Knudsen (arbeider), og tre yngre menn, Hallum, Harstad og Helseth. Ialt ble omlag 300 personer arrestert i distriktet, herav flere gårdbrukere og jordbruksarbeidere.

Den 19 år gamle Arne Olsen ble forleden skutt på Grønland (i Oslo) av en tysk marinogast.

I Horten har man arbeidet på en jager fra 1940, og var nå nesten ferdig da det inntraff en eksplosjon ombord, og fartøyet sank. Tyskerne har arrestert direktøren og flere funksjonærer ved verftet.

4.000 fanger sitter for tiden på Grini, minst 1500 for mange etter pluss. Man er nådd opp i fangenummer 14.800.